

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrti stopne peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši

## Tehtna zapreka razvoju narodnega šolstva na slovenskem Štajerji.

(Po pismu šolskega prijatelja od Save.)

Kdo ne bi povoljno pritrdjeval, da je narodna ali ljudska šola, katera ima podlagati narodovemu razvitku močan temelj, pripeljala na površje vsakdanje brige višjih pa tudi nižjih krogov. Mnogo se je uže pisalo o novih šolskih postavah, — o krmilu šolstvenega gibanja, katere pa se ve da ostanejo le mrtve — na papirju, dokler ne pridejo v voljno roko zmožnega zvedenega krmitelja. Preiskovali so se uže eni koti, kje tiče one zaverivnice, ki še zadržujejo nadejano razplodovanje in pričakovane vspehe. Navajale so se uže tudi manj pomenljive zapreke s poudarkom. Toliko bolj čudno se mora zdeti opazovatelju, da se še jedna — po mojem mnenju — najvažnejših ovir do denes nij obsvetila. Stvar se ogleduje samo od zdalej, mogoče je pa tudi, da gori višje tudi škriplje, kakor slabo vreteno v svojem tečaju.

Česar kdo nema, tega drugemu dati ne more, če je na drugem blagu tudi še tako imovit.

Kdo bode našemu štajerskemu deželnemu nadzorniku za ljudske šole odrekal zmožnost in premetenost v latinščini? Nihče bi se ne upal trditi, da mu nemščina v lepovezanih perijodnih stavkih gladko ne teče. A to ga vendar le skromno pičlo sposobuje za nadzornika narodnih šol na slovenskem Štajerji.

On je rodом sicer Slovan, a slovenščina mu ne gre, on jo slabo umeje in še slabše

s češčino mešano govori, — da o pisanji ne sodimo. Kako li more takšen, slovenščine nezmožen mož v šoli na slovenskem Štajerji nadzorovati slovenščino in druge nauke, ki se vendar slovenskeje mladini drugače ne morejo razumljivo predavati, nego slovensko? V rečenih predmetih on nij zmožen soditi, če deca prav odgovarjajo ali ne, če učitelj sam govori in piše pravilno ali ne. On bi pač moral učitelja na njegove pogrške opomniti in mu jih popraviti. A za boga, kako, če pa on sam ne zna slovenskega; kako hoče neki narodno ljudsko šolstvo napredovati, če učitelji vedó, da se nadzornik za to niti ne briga, in če se tudi sem ter tja, stori to le zato, da bi zakril svojo pomanjkljivost. Vsakdo pa o tacem nadzorniku vendar lahko misli, da je njemu slovenščina trn v peti.

Postava velepa učiteljem, gojiti ljubezen do domovine — in menim mej Slovenci tudi do slovenske domovine v ožjem oziru. — A po kateri metodi bi to mogoče bilo? Kako hoče učitelj to učiniti, če je prepričan, da se vse kar je domačega zametuje? Kaka čutila morajo obdajati učitelja, če v slovensko šolo stopi nadzorovat mož, od katerega ve, da mu je to, kar je v materinščini z velikim trudom sezidal, le malo mar, ali da je to celo brez veljave, ali da se nadzorniku še celo mrzi naš jezik?

Prvo veljavo ima le nemščina v to, kar se v njej podučuje. Vsaj meni še dosedaj nij znano, da bi bil uže kateri nemški učitelj od sedanjega g. nadzornika grajan, da slovenščino v šoli zanemara; pa tudi ne vem, da bi bil uže kateri zarad slovenščine pohvaljen, da si se mej učitelji nahajati oba

dve vrsti. — Vse drugače je z našim drugim deželnim jezikom, t. j. z jezikom naših sososodov z nemščino; tu se na enej strani žuga a na drugej se obetajo nagrade. Lepa taka izpodbuda učitelju! Ka je potem čuda, da naša šola ne obrodi pričakovanega sadu?

Vsaj se nekateri učitelji niti sami ne potrudijo (ki se svoje dni nikdar slovenščine učili nijso — pa tudi še zdaj iz slovenščine nemajo nobene izkušnje), da bi vsaj pol pravilno govorili in pisali; kako je od tacih pričakovati, da bodo pri svojej mladini napake popravljali? Ali če so nadzorniki, da bi s tem mogli pravično soditi? Pa od kod to? Od tod, ker od njih tega nihče ne zahteva — najmanj pa deželni nadzornik. Če bi slovenski učitelj v nemškem govorjenju ali pisanju, kako malo pomoto napravil, kar se tudi lahko zgodi, tu bi se precej reklo, ta še nemškega ne zna, da ortografično ne zna pisati. Kaki hrup, kako poniževanje! Če pa slovensko zna pravilno ali, zato se malo kdo briga. Da nadzornik sam ne zna pravilno onega jezika, v katerem je onim učiti, ki jih on nadzoruje! Kako temeljitost ima razsodba o takšem nadzorovanju —! tega nihče k zaprekam ne prišteva.

Nič manj čudno kakor prej navedeno je pa tudi to, da deželni šolski svet štajerski odbija učitelje, ki prosijo iz Goriškega (kar se je prej vršilo brez ovir) sem kaj, ker imajo slovenska spričala, rekši, da nemškega ne znajo, in če tudi prosi kateri v take hribe na slovenskem Štajerji, kjer bi morda komaj parkrat v letu priliko imel slabo nemški lomiti, in to posebno takrat, kadar bi ga obiskal deželni nadzornik. Zagotovili bi pa lahko, da oni gg. s slovenskimi spričali

## Listek.

### Valentin Orožen.

Solzica se je gotovo prikazala vsacemu rodoljubu v očesu, ki je Orožna in njegove pesni poznal, ko je pozvedel, da je naš Valentin Orožen, župnik v pokoji v Okonini pri Gornjem gradu, znani stari slovenski pesnik in skladatelj, po vsej Sloveniji znane ljube pesnice: „Kje so moje rožice“ itd. — umrl. Ranjki je bil mož v pravem pomenu, obče ljubljen od obeh slovenskih narodnih strank. Ljubil je slovenski narod, bil mu je zvesti sin do zadnjega trenutka. Na obrazu mu je bilo brati, da je „Slovan z dušo in telom.“ Blagi pokojnik je bil pravi značaj; zarad tega je bil tudi obče priljubljen in je imel posebno v gornjej savinjskej dolini mnogo prijateljev in čestiteljev.

Dobri pesnik je bil jako dovtipen in je imel vedno dober humor. Nij mu bilo za-meriti, ako je kacemu kozarcu včas preveč

do dna pogledal, kakor skoro vsi ženijalni ljudje vince ljubijo. Ure v njegovej bližini so nam čestokrat hitro minole in bolje smo se imeli, nego v — gledišči.

Ko smo bili uže židane volje, je vsakokrat nagovarjal, naj zapojemo njegovo naj ljubšo:

„Kje so moje rožice,  
Pisane in bele?“ itd.

Njemu na čast in veselje smo jo peli, sedé okolo mize pri kozarčku izvrstnega Štajerca. Ko pa dospemo do kitice:

„Kje je tista deklica  
V vrtu je sedela,  
Lepa kakor rožica  
Pesnice je pela“ itd.

videl sem, da se je starčku enkrat tiha, srebrni rosi kapljici podobna solzica prikazala v očesu in mило-tužno je rekel:

„Hitro, hitro mine čas,  
Ga ne bo več pri nas.“

Pokojni Valentin se je tudi potezal za najsvetejše narodne pravice Slovencev.

Njegova pesen „Slovó od lastovke“ je znana močno na spodnjem Štajerji in sploh v savinjskej dolini naj bolj udomaćena, tako, da bode postala čisto narodna.

Človeku, sprehajajočemu se po krasno zelenih travnikih se srce razveseli, ko sliši majhene otroke, kateri na paši v travi sedé pojó:

„Mrzel veter tebe žene  
Drobna ptičica od nas,  
Ki iz lipice zelene  
Mi si pela kratek čas.“

Kar je Orožna naj bolj odlikovalo, je bilo to, da je bil mož neomahljivega značaja, stal je kakor skala, vnet za narodni slovenski čut, navdušen do mile nam majke Slave.

Orožnov zadnji spreved je bil sijajen. Od vseh strani savinjske doline se je zbrala ogromna množica njegovih prijateljev. Izvrstni, v srca ogromne množice segajoči govor čestitega gospoda dekana gornjegradskega, kateri je začel s kitico:

bolje znajo nemški, kakor oni slovenski, ki bi imeli v njihovih slovenskih šolah slovenščino nadzorovati.

Končno bi se še tudi o doslednosti njegovih izjav pri nadzoru dalo kaj izpregovoriti. V obraz učitelju govori s toliko zadovoljnostjo, a predno do Gradca pride, mu ta zadovoljnost izpuhti, in drugi duh ga preveje. — Vsaj pisalo se je uže tako. — In kaj bi se še neki dalo tudi dosledovati iz tako različne lastnoročne pisave njegovega imena?

## Politični razgled.

### Notranje dežele.

V Ljubljani 5. julija.

Cesarja **Ferdinanda** truplo so pripeljali včeraj večer na Dunaj in jutri bode gotovo pri velikem udeležstvu na Dunaji pogreb. Na vseh večjih stacijah ob železnici iz Prage je bil mrtvi z deputacijami sprejet. — Baje prideta tudi nemški in ruski naslednik na pogreb.

Ruskej vladi služeči britseljski „Nord“ prinaša članek o **Avstriji**, v katerem naglašajo, da ustavoverci Slovanov v Avstriji zatirajo, da se pa intransigentni (nespravljivi) narodni program povsod čedalje bolj utrjuje. O Makenčevem programu pravi „Nord“, da bode to gotovo program prihodnje narodne stranke na Hrvaškem. Isto tako konstatuje slovensko gibanje v Trstu in Primorji.

Nadvojvoda **Jovan Salvator** je objavil v šestem zvezku v organu vojaško-učnega društva članek „o organizaciji avstrijske artilerije“, to je daljše razmatranje, ki budi zopet veliko senzacijo v vojaških krogih; politično stran je v tem zvezku opustil. Njegov predlog je, naj se vsakej diviziji infanterije prida še en kanonirski polk s šestimi baterijami po 8 kanonov, ako se hoče avstrijska artilerija postaviti na ravno stopinjo z družimi velemočmi evropskimi.

Kakor naš telegram iz **hrvatskega** Primorja kaže, so Primorci, ki volijo kake 4 poslance, pritrdili Makenčevemu programu. — Primorci so bili vedno najnaprednejši mej Hrvati in niti Rauchu se nij posrečilo, pogaziti jih, kakor Karlovčanov ne. — „Obzor“ pameten svet daje, uradnikov ne voliti, tudi narodnih ne, ampak neodvisne posestnike in trgovce.

O **ogerskih** volitvah je nam znano do sedaj, ko to pišemo, da je voljenih 104 vladnih poslancev in samo 8 iz Sennyeyeve opozicije in 10 skrajnih levičnikov.

„Kje je fantič zdaj vesel,  
Ki je tu prepeval.“

je privabil vsem navzočim solze v oči. Videlo se je jasno, da ljudstvo globoko čuti in bitko obžaluje tacega vrlega moža.

Njega nij več mej nami; Vodnikova kitica:

„Ne hčere ne sina  
Po meni ne bo,  
Dovolj je spomina  
Me pesni pojó“

je pri našem Orožju istina postala. Tedaj dragi Valentin! Sladko spavaj! In

„Hitro, hitro mine čas,  
Ga ne bode več pri nas.“

Iz ljubezni do našega slovenskega pesnika bodo mu gornjesavinjski prijatelji napravili dostojen spominek na njegovem grobu.

Uljudno prosimo vse tiste rodoljube, kateri hočejo kak znesek žrtvovati, da blagovolijo ga poslati do konca julija gospodu Josip Lipoldu, posestniku v Mozirji. — Tako bode naš priljubljeni Valentin imel na svoji gomili spomin, kateri bode še naše potomce spominjal na značajnega, vestnega in bla-

## Vnauje države.

**Ruski** car je bil pretečeni teden v Varšavi sijajno sprejet. Vendar je gotovo, da je mnogo onega sijaja narejenega. Vsled tega slovanski časniki zopet opominjajo potrebo sprave mej Rusi in Poljaci.

Občni zbor **francoskih** republikanskih poslancev je sklenil, kolikor mogoče malo govoriti in malo predlogov staviti, da se razpust narodne skupščine ne odloži preveč.

12. t. m. bode v francoskej skupščini Savaryjevo poročilo o bonapartističnih rovanjih na vrsti.

**Italijanska** zbornica je s kraljevskim dekretom za dalje časa odložena.

Na **Bavarskem** so se „patrijoti“ o kandidatih zedinili, torej veselje prusijanov skazili, ki so se uže njihove nesloge veselili.

**Nemška** „Breslauer Ztg.“ prinaša pismo avstrijskih konservativcev do bavarskih „patrijotov“. V tem pismu se izreka, da le, če bavarski katoliki do vlade pridejo in kralja prisilijo, odvrniti se od Pruskega vojniškega centralizma, bode tudi Avstrija obvarovana pruskega zajetja, sicer pa njene nemške provincije Prusiji zapadejo.

O **Turčiji** je izdal neki o vzhodnih stvarih najbolj diplomatično podučen Anglež, po imenu Farley, knjigo, v kateri obširno dokazuje, da nobena moč nikakor ne more rešiti Turčije pred popolnim propadom.

## Dopisi.

**Iz Notranjskega** 28. jun. [Izv. dop.] Naj mi bode dovoljeno, da malo pojasnim dopis iz Notranjskega v „Slov. Nar.“ št. 141, v katerem se gospod pisatelj izgovarja, da on nij mislil učitelje s svojim dopisom od 12. junija v „Slov. Nar.“ žaliti, in da on nij splošno učitelje prijemal temu le nekatere. Vsak dobro vé, da beseda „nekatere“ ne pomeni splošno vse. Vendar pa besedica „nekatere“ tudi nobenega učitelja pred napadom od 12. junija v „Slov. Nar.“ ne oprosti. Pod besedo „nekatere“ se lahko misli Peter ali Pavel. Ker prehudi napad v dopisu v „Slov. Nar.“ od 12. junija učitelje pred svetom le prehudo in preveč zaničljivo sramoti, zato je še enkrat rečem, da bi mi gospod dopisnik tudi natihoma na uho nobenega učitelja iz postojnskega okraja imenovati ne mogel, ki bi se novim šolskim postavam tako nasprotno in nepostavno vedel, kakor se v dopisu od 12. junija v

„Slov. Narodu“ bere. Da se nahaja še kateri učitelj v postojnskem okraju, ki v prostih urah včasih tudi še „libero“ zapoje ali kakega mrliča ogleda, tega ne bom tajil. Nasvetujem pa vsem gospodom učiteljem, da naj pusté opravila, katera so šolskim postavam in učiteljevemu dostojanstvu nasprotna in učiteljskemu stanu ne primerna. Ako učitelj hoče nalogo svojega stanu izpolnovati, mu ne ostaje časa za taka opravila, kakor ogledovanje in pokopovanje mrličev itd. Učitelj naj ne bode le voditelj ampak bo naj tudi vodnik cele občine, v kateri biva. Učitelj pa naj tudi ne zabi skrbeti za napredek kmetijstva mej narodom, ki je temelj ali obstanek narodov. Pustimo torej staro dobo učiteljstva, katera je svobodomiselnega narodnega učitelja devala v verige, iz katerih so ga sedanje šolske postave rešile.

**Iz Trsta** 3. julija [Izv. dopis.] Vsled lažnjivih poročil lahonске stranke o proganjanji Italijanov v Dalmaciji, tudi nemške novine trobijo v rog lahonstva, to se ve, samo ker gre za pritiskanje Slovanov, in za to se zaveže nemška ustavoverna stranka s cigani, če treba, samo, da se Slovanu škoduje. — Velik odmev nemških novin je obtičal posebno v c. kr. policiji v Trstu. Uže se pazi, kam kdo večkrat zahaja, in s kom se druží.

— Politično društvo poblevnih Slovencev je „nevarno“ postalo in stopa se mu uže na prste. Znano je namreč, da ima naše politično društvo „Edinost“ po §. 3 svojih pravil pravico, sklicavati svoje zборе v celej okolici, v raznih krajih, kakor se to primerno zdi odboru. A policija je zdaj zabranila te shode.

Tudi so našim nasprotnikom trn v obeh slovenske zastave trobojnice, katere vibrirajo tu in tam, kar kaže, da vendar le napredujemo, da pozna narod svoje barve. Vlada prepoveduje, kar nam pa skoraj nij mogoče verjeti, izovešati same trobojne slovenske zastave, ki smejo le s cesarsko vred viseti. Lahu je slovenska legalna zastava to, kar križ hudiču.

Iz vsega vidimo, da se nas krivično sumniči in da se nam zabranjuje slovensko svojo narodnost razvijati, posebno, odkar se je začela okolica bolj živahno politično gibati.

gega narodnega prvobojnika, veterana narodnega probujenja, pesnika Valentina Orožna. Večnaja mu pamjet. A. L.

## Tristoletnica tiskarstva v Ljubljani.

(Dalje. \*)

VIII. „Die ganze Passion aus allen vier Evangelien in die slovenische Sprache verdolmetscht durch M. Georg Dalmatin.“ Praefatio Germanica 4 listov, Introductio Carniolica 22 listov, — Opus numeratum 22 listov, — Pejsem 14 listov. „Drukanu v Ljubljani skus Joannesa Mandelza 1576.“

Leta 1577. je natisnil:

IX. in X. Dve „Hochzeitsgedichte,“ o priliki poroke Adam Freiherrn von Egkh in Hungersbach, Herrn in Flödnig z Anno hčerjo Ritters Johann Khisl von Kaltenbrunn. „Ex officina Joannes Mannli.“ Obe pesmi ste pisani v latinskem jeziku. Tiskani ste na majhni quart, ena ima 17, druga 7

\*) Glej št. 144.

listov. Eno pesem je zložil Tobias Stangel, drugo Leonhard Clarius.

XI. „Genealogie des hochadeligen uralten Geschlechtes derer von Rein und ihrer in Krain sesshaften Anverwandten. Durch Hanns Mannel gedruckt zu Laibach im Jahre 1577.“ Tiskano je v quart.

Leta 1578. je natisnil:

XII. „Kronika vezda znovih zpravljenih kratka Slovenskim iezikom po D. Antolu Pope Vrameze kanouniku Zagrabekom. Psal.: 118 Domine gressus meos dirige. Stampane u Lublane po Juane Manline, leto MDLXXVIII.“ Eden iztis te knjige hrani c. k. licealna biblioteka v Ljubljani pod št. 9834, II. B. b. I. R. Oblika knjige je mala četverka, ki ima: „ein mit Holzschnitt verziertes Titelblatt,“ tri sè številkami nezaznamene strani, na katerih je natisnen latinski in hrvatski predgovor, 65 sè številkami zaznamenovanih listov, zato je 130 strani, na katerih je spisana kronika od začetka sveta do 1578. leta.

Kakor Kukuljevič-Sakcinski v

V zadnji vasi tržaške okolice pri sv. Križu blizu Nabrezine zapazili smo, na sv. Petra dan, da je vihrala slovenska zastava kar prej ni skoraj verjetno bilo, ker tam je magistrat ves svoj upljiv porabljal, da so tamošnji Slovenci vedno le njega čestili. Pa napredek je tudi v ta kraj prodrl, vzbudili so se in upati je, da izprevidijo krivične nakane mestnega magistrata, kateremu je le polasiti vso okolico. — Tudi na Občini so si fantje umislili lepo slovensko zastavo, katero bodo pri posebnih slavnostih rabili, kajti do sedaj niso znali, kaj zastava pomeni, da je simbol in znamenje naroda.

**Iz Hrvatskega** 3. jul. [Izv. dop.] Kmalu po razpustu našega sabora zbrala se je saborska večina v ta namen, da postavi začasn odbor za rokovanje predstojećih saborskih volitev. Ta začasni odbor razširil se je pozneje v središnji odbor za celo deželo, in kot takšen je izdal poseben proglas na narod. V proglasu nij nič drugega nego same zgoljne kosti, malo mesa, malo duha, malo življenja, nobene nove ideje, nobenega vzneta, nobene navdušenosti. Proglasnemu ohrođu se sicer ne pozna, da je nekdanje živ organizem, iz katerega je pa pozneje meso izgnjilo in življenje izumrlo. V proglasu se naštevajo vsi koliki zakoni, katere je „narodna stranka“ zadnjega sabora ustavila. Da-li so pa vsi ti mnogoštevilni zakoni tudi izvedeni, o tem molči proglas. Nič nij laglje nego zakone vstvarjati, nič pa težje, nego zakone izvesti. Naše državopravno vprašanje naglašuje proglas samo v toliko, v kolikor stoji z ustanovami revidirane nagodbe. Občinstvo je proglas hladno sprejelo, ter se nasproti njemu do podbratka zapelo. To bode pa težko šlo. Do sedanje skupščine volilcev, sklicane po starih zastopnikih v ta namen, da volilcem račun dajo o svojem javnem delovanju, ter, da se jim na novo kot kandidati priporočijo, bile so slabo obiskane, ter ne brez vzklikov na dr. Makanca. Saborska večina je uže dosta priložnosti imela, prepričati se, koliko je v narodu stala izgubila. Volilni okraji in volišča so uže ustanovljena, volilna poverjenstva postavljena, imeniki volilcev se spisujejo, volilni dnevi pa še zmirom niso razpisani, še manj pa dan saborskega sestanka ustanovljen, ka-

kor, da bi se to nekako kakor nalašč zatezalo. „Narodna opozicija“ upotrebuje to odlašanje kolikor naj bolje more v svojo organizacijo. V Zagrebu bomo imeli skupščino opozicijske iz cele dežele, in na tej skupščini se bode opozicijski proglas na narod izdal. Dan skupščine pa še tudi nij ustanovljen. Večina prejšnjega sabora je vidno poklapljena. Skor kakor da bi sama sebe se bala, skor kakor da bi jo strah bilo, zopet do večine v saboru priti, in tako zopet dolga tri leta vso pezo situacije na svojih ramah nositi. Naša saborska večina je denes v jednakej situaciji, v kateri je bila Deakova stranka malo pred znano fuzijo ogerskih strank. In tudi pri nas sili položje na to, da se najde neki kompromis mej saborsko večino in narodno opozicijo. Magjari imajo denes s svojimi volitvami polno posla, ter nas pustijo zadnji čas celo pri miru. Po končanih domačih volitvah bode pa gotovo zopet v naša kolesa posegli!

### Telegram „Slovenskemu Narodu“.

**Bakar** v hrvatskem Primorju, 4. julija. Prvi hrvatski tabor, obdržavan danes ovde, bio posičen od 2000 ljudi, večina inteligence celoga primorja. Opozicijski govor dr. Makanca primljen največjem oduševljenjem. Opozicijski kandidati osigurani.

### Domače stvari.

— (Občni zbor „Dramatičnega društva“) bode v četrtek 22. julija zvečer ob 1/2 8. uri v čitalnišnji dvorani. Vrsta razgovorov bode: 1. Govor prvosednikov, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. volitev prvosednika, blagajnika, in 10 odbornikov, 4. posamezni predlogi odbornikov.

V Ljubljani 4. julija 1875.

Odbor.

— (G. A. Ferjančič), dober naroden Slovenec, bivši predsednik dunajskega slovenskega društva „Slovenija“ je bil 3. julija na Dunaji — kakor se nam od tam piše, promoviran za doktorja prava. — Isto tako je v pretečenem tednu naredil Slovenec Fr. Hočevar profesorski izpit.

— (Savinsko učiteljsko društvo) bode zborovalo dne 7. julija t. l. ob 7. uri po pól dne pri g. A. Turnšku v gorenjej savinskej dolini. Dnevni red je sledeči: 1. Ljudska šola in odgoja mladine v najnovejši dobi; g. Cizelj. 2. Kako se pri odgojencih da utemeljiti štovanje in ljubezen do bližnjega, ter ubraniti sovraštvo in hudobija? — Kako naj bi se starši in učitelji mej soboj pri izreji in podučevanju otrok podpirali? g. Leban. 3. Hrabrost Slovencev v turških bojih; g. Škoflek. 4. O ekonomiji; g. Meglič. 5. Petje. K obili udeležitvi vabi najvljudnejše odbor.

— (Javno nabiranje) darov po Slovenskem za po toči unesrečene Konjičane in Sloveno-Bistričane je ministerstvo dovolilo.

— (Zanimiva c. kr. imenovanja.) Na predlog dež. nač. g. Vidmana se bodo baje imenovali za okrajne glavarje: g. Fladung iz Kočevja v Ljubljano. V Kočevje pride vladni sekretér g. Dollhoff za c. kr. okrajnega glavarja. — Gospoda Pajk in Schiowitzhofen sta penzionirana zavoljo tega, ker sta o „goljufijah in sleparijah“ pri trgovinskej zbornici, o kateri je uredništvo „Slovenskega Naroda“ še vedno pripravljeno pred porotniki dokaz resnice izvesti, prenatanko in preresnično poročala po zapriseženih izpovedbah županov in volilcev v trgovinsko in obrtnijsko zbornico.

— (Včerajšnji ljubljanski semenj) je bil, kakor žalibog vsi zadnji v Ljubljani, slab. Ljudje nemajo denarja, za to kramarji tožijo, da niso dosta več prodali, nego ob navadnih tržnih dnevih. A tudi živine nij bilo dosta in cena slaba. Konj je bilo precej prignanih, kupčije ne velike ž njimi.

— (Zahvala.) „Matica slovenska“ v Ljubljani je za tukajšnjo šolsko knjižnico blagovolila brezplačno poslati 16 iztisov do sedaj izdanih knjig, za katere se v imenu krajnega šolskega sveta in šolske mladine najvljudnejše zahvaljujem. Vodstvo šole v Št. Vidu pri Brdu 1. julija 1875.

Fr. Bevč.

— (Ostanejo v prognanstvu.) Poroča se nam, da so se vsi oni slovenski telegrafai in poštni uradniki, ki so bili lani v prognanstvo poslani, obrnili s prošnjo do mi-

svoji „Bibliografiji Hrvatske“ trdi, to je v c. k. licealne biblioteki v Ljubljani spravljen en odtisk druge izdaje, kar se vidi na popravku v tekstu pri 1235. l., (kjer je v drugi izdaji nekaj izpuščeno), in kar tudi kaže beseda „znovich.“ Kukuljevič govori dalje, da je ta v ljubljanskej licealne biblioteki spravljen knjižni edini odtisk druge izdaje, za katerega se vé, kakor je knjiga, ki je v imovini dr. Gaj-a v Zagrebu, edini znani odtisk prve izdaje.

XIII. „Postile, to je kranjske Pridige.“ Druga prestava Spangenbergove „Postille.“ To knjigo hrani c. k. licealna biblioteka v Ljubljani.

XIV. Biblia po Jurju Dalmatin-u v slovenski jezik prestavljena. I. del obsega V bukev Mojzesovih: „sammt kurzen Auszügen der einzelnen Kapitel und Scholien.“

„Drukanu v Ljubljani v leitu po Kristusovem Rojstvu 1578. Skus Joanuesa Mandelza.“

Predgovor na dveh straneh je do sta-

nov dežele štajerske, koroške in kranjske, in „an alle gottseeligen Christen.“

XV. „Geschichte und Sieg der türkischen Niederlag, durch den Ritter Hannsen Terenberger, Leuttenombt an der Chrabatt- und Mörgrenzen.“ V verzih.

Leta 1579 je natisnil:

XVI. „Joannis Habermani preces Croatiae.“

Razven tega je na svetlo prišel pri Mannel-nu, kar se po zapisnikih vé, tudi še drug slovensk passion od Dalmatina, hrvatsk prevod Truberjevega katekizma in njegovih pesnij, kakor tudi prevod Salomonovih izrekov, vse zvršeno po Habermanu, in tudi:

XVII. „Neuwe Zeytung, Ein Warbauffge vnd erschrockliche Neuwe Zeytung, Wie der Türk ist den 28. Tag Marcij für die Stadt Medlinge gezogen vnd eingenommen hat, Wie er allda 2000 Menschen vmbbracht vnd wegk geführt hat, vnd wie er darnach den zwölften tag Aprilis von den Windischen vnd Krapadischen Bawren mit zwölf Tau-

sent Man geschlagen ist worden. Anno MDLXXVIII.“

Tiskar nobeden nij imenovan, a brez dvojbe se je ta list natisnil v Mannel-novi tiskarni. Historično društvo kranjsko hrani en odtisk teh izvestno prvih novin, ki so bile na Kranjskem izdane. P. pl. Radics (Mith. d. historischen Vereins für Krain. XVI. Jahrgang 1861), ki je imel priliko, več knjig iz Mannel-ove tiskarne ogledati, opozoruje še na drugo važno stvar Mannel-ove tiskarne, da je namreč imel v svoji tiskarni tudi lesorezje.

Tako ima „Perwerksordnung“, kakor je bilo uže omenjeno, lepo rezan cesarski orel, „Neuwe Zeytung“ podoba boja mej kristijani in Turki pri Metliki, Kronika Vramčeva in prevod Spangenbergove postile alegorije, „Jesus Sirah“ okrašena začetka pismena in ob kraji nektare liste. Mannel je zatorej pred 305 leti v Ljubljani pričel umetelnost lesorezja, katere danes v tem mestu uže nij.

(Dalje prih.)

nisterstva, naj jih namesti zopet kje na domačej zemlji na Slovenskem, v njihovej domovini. Prošnja nij bila rešena v njihovo korist, torej na dalje ostanejo v prognanstvu in mi imamo na telegrafih in poštah Nemce mej soboj, ki našega jezika ne umejo in neredo delajo.

— (Hrvatski „Sokol“), kateri pride letos 15. avgusta na Bled, je imel v nedeljo 4. julija izlet v Samobor, od koder je poslal našemu ljubljanskemu „Sokolu“ telegrafično bratski pozdrav.

— (Občni zbor vojaških doslužnikov ali veteranov) je bil v Ljubljani nedeljo ob 3 uri po polu dne v magistratnej dvorani. Udeležilo se je zbora 85 vojaških doslužnikov iz različnih stanov. G. začasni prvosednik J. Föderl pozdravlja zbrane društvenike, poroča o delovanju začasnega odbora in izroči računski sklep v pretres 4. undom, kateri ga popolnem odobri. K prvi točki volitev odbora se oglasi g. Arko in v daljšem, večkrat z odobravanjem pozdravljenem govoru razlaga korist veteranskih društev, važnost volitev odbora, ter priporoča končno, naj se v odbor izvolijo samo taki možje, v katere bodo imeli vsi društveniki zaupanje. Na predlog g. Arkov se potem per acclamationem izvoli za prvosednika grof Bolza. Potem se je vršila volitev odbora po glasovnicah. Agitacija je bila jako živahna. Izvoljeni so: za namestnika prvosednikovega g. J. Föderl, hišni posestnik, za tajnika g. France Pečnik, dež. uradnik, za denarničarja g. Janez Goljaš, hišni posestnik, za tajnikovega namestnika g. Jur. Mihalič, magistratni uradnik, za računovodja g. Herm. Toman, deželni uradnik. V odbor so izvoljeni gg.: J. Čik, trgovec, J. Bernard, hišni posestnik, A. Dolinar, hišni posestnik, Fr. Simon, gostilničar, Alojzi Šaferrat, uradnik, Jan. Šmalhart, nadčuvaj v cigarnej fabriki, Jur. Mihalič, magistratni uradnik, Val. Horman, hišni posestnik, Fr. Seibert, gostilničar, Jan. Hren, trafikant, Fr. Zupančič, klobučar in hišni posestnik, Karel Simon, kavarnar, Jakob Murnik, trgovec, Herman Toman, deželni uradnik, Tomaž Ločnikar, trgovec in posestnik, Matija Žgur, gostilničar in J. Dobrin, zavarovalni agent.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov po izvrstni

## Revalesscière du Barry

v Londonu.

28 let uže je nij bolezn, ki bi jo ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicinske stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato

žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenice in je boljše, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravilnih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Dr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Spričevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagrađi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in griži, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih, a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sečni cevi, zaprtji, pri bolehnem bodenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in in neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne i nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bozne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam.

James Shoreland, ranocelnik, 96. polka.

Izkušnja tajnega sanitetnega svetovaleca gosp.

Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spričevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spričevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je vsled rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Montona, Istra.

Učinki Revalesscière du Barry so izvrstni.

Ferd. Clausberger, c. kr. okr. zdravnik.

Št. 80.416. Gosp. F. V. Beneka, pravi profesor medicine na vseučilišču v Mariboru (Nemčija), piše v „Berliner Klinische Wochenschrift“ od 3. aprila 1872 to le: „Nikdar ne zabim, da je ozdravila enega mojih otrok le takozvana „Revalenta Arabica“ (Revalesscière). Dete je v 4. mesecu vedno več in več hujšalo, ter vedno bljuvalo, kar vsa zdravila nijso bila v stanu odpraviti; toda Revalesscière gaje ozdravila popolnoma v 6 tednih.

Št. 79.810. Gospo vdovo Klemmovo, Düsseldorf, na dolgoletnem bolehanju glave in davljenji.

Št. 64.210. Markizo de Brehan, bolehal je sedem let, na nespanji, treslici na vseh udih, shujšanji in hipohondriji.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprebavljenji, nespanji in hujšanji.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici i tišanji v prsih.

Št. 75.970. Gospoda Gabriela Tešnerja, slušatelja višje javne trgovinske akademije dunajske, na skoro breznadejni prsni bolečini in pretresu čutnic.

Št. 75.928. Barona Sigmo 10letne hramote na rokah in nogah i. t. d.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, gledé hrane.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalesscière-Biscuiten v pušicah 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalesscière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold.

— Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru M. Morić, v Meranu J. B. Stockhausen, v Zagrebu v lekarnici usmiljenih sester, v Černewicah pri N. Snirhu, v Oseku pri Jul. Davidu, lekarju, v Gradcu pri bratih Oberanzmeyer, v Temešvaru pri Jos. v. Papu, mestnemu lekarju, pri C. M. Jahnerju, lekarju, v Varaž-

dinu pri lekarju dr. A. Halterju, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštah in ekspresnicah ali povzetjih.

### Dunajska borza 5. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

|                              |         |        |
|------------------------------|---------|--------|
| Enotni drž. dolg v bankovcih | 70 gld. | 30 kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru    | 73      | 75     |
| 1860 drž. posojilo           | 112     | 10     |
| Akcije narodne banke         | 937     | —      |
| Kreditne akcije              | 25      | 25     |
| London                       | 111     | 45     |
| Napol.                       | 8       | 88 1/2 |
| C. k. cekini                 | 5       | 23     |
| Srebro                       | 100     | 30     |

### Loterijske srečke.

V Trstu 3. julija: 77. 52. 69. 18. 34.

## Piccolijeva lekarna „k angelju“.

### Farmacijske specijalitete

Gabriel Piccolija,

lekarja v Ljubljani, na dunajske cesti.

Anaterinova ustna voda in zobni

prašek. Boljši, nego vsaka druga zobna voda in zobni prašek, pravo sredstvo zoper zobobol in ustne bolezni, zoper gnjilobo in majanje zob, zoper difteritis ali vnetico grla in skorbut, prijetnega duha in okusa, krepi dalje zobno meso, in je sploh neprimerljivo sredstvo za čiščenje zob. Kedor ga enkrat poskusi, dal mu bode gotovo prednost, vzlic vsem enakim izdelkom. 1 steklenica 60 kr., 1 škatlja 40 kr.

Ribje olje, pošiljano na ravnost iz mesta Bergen na Norveškem, brezkrusno in ne slabodiseče, 1 originalna steklenica 80 kr.

Pravi sajdlincev pulver. Nareja se z čisto kemičnih tvarin. 1 škatlja 80 kr., 1 tucat škatelj 6 gold. 60 kr.

Pravo vinsko žganje z soljo, v pomoč bolehnemu človestvu, pri vseh notranjih in vnanjih prisadnih, zoper večino bolezni, posebno za vsakovrstne rane itd. 1 steklenica 40 kr.

Elikzir iz Kine in Koke. Najboljši do sedaj znani želodečni likér. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Glycerin-Crème. je posebno izborno sredstvo zoper razpokane ustnice in kožo na rokah. 1 flacon 30 kr.

Lancaster-lilijna voda. Toaletni zaklad. Specijalno, da se ohrani koža krasna, nježna in mehka, se jej daje prednost pred vsemi umivalnimi vodami, lepoticjem in lepoticnim sredstvom, katera so često škodljiva. 1 steklenica 1 gold.

Rajževi pulver. Izključljivo iz vegetabilnih tvarin, posebno zdrav za kožo, katerej podeli izvorno brhkost in čvrstost, kar se nahaja le pri mladini. 1 paket 10 kr., 1 škatlja 40 kr.

Sok iz Tamarinde. Po mrzlih sredstvih iztlačen. Učinkuje znamenito kreplino in olajšajoče. 1 steklenica 40 kr.

Neizmotljivo sredstvo zoper mrzlico. Učinek tega léka je dokazana istina in vsaki bolnik, ki je lék uže poskusil sam na sebi, se bode radostno prepričal, da je najmočnejše in zanesljivejše sredstvo do sedaj znanih zoper ponavljajočo se mrzlico. 1 steklenica 80 kr.

Naročila se izvršujejo vračajočoj se pošto proti poštnemu povzetju. (132—50)

### Tuji.

3. julija:

Evropa: Münz iz Litije.  
Pri Slonu: Hilman iz Trsta. — Ružič iz Reke. — Matinger iz Dunaja. — Pihler iz Trsta. — Mayer iz Dunaja.

Pri Malič: Watl iz Trsta. — Lienhardt iz Dunaja. — Vrečko iz Gradca. — Wehrhan iz Celja. — Brauchbar iz Dunaja. — Stern iz Zagreba. — Altman iz Brežice. — Fischbein iz Trsta.

### Tržne cene

v Ljubljani 3. julija t. l.

Pšenica 4 gld. 70 kr.; — reš 3 gld. 20 kr.; — ječmen 2 gld. 30 kr.; — oves 2 gld. 10 kr.; — ajda 2 gld. 50 kr.; — prosó 2 gld. 70 kr.; — koruza 3 gold. 10 kr.; krompir 1 gld. 50 kr.; — fižol 5 gld. — kr.; masla funt — gld. 51 kr.; — mast — gld. 50 kr.; — špeh frišen — gld. 40 kr.; — špeh poven — gld. 43 kr.; jajce po 1 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govednine funt 27 kr.; — teletnine funt 24 kr.; svinjsko meso, funt 28 kr. — sena cent 1 gld. 20 kr.; — slame cent 1 gld. — kr.; — drva trda 6 gold. 60 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

## Zahvala in priporočilo.

V Povšek mi je zgorela hiša do tal. „Peštansko zavarovalno društvo“ je škodo takoj pregledalo in v moje popolno zadovoljstvo plačalo. Čutim se dolžna „Peštanskemu zavarovalnemu društvu“, oziroma glavnemu zastopniku gosp. Franc Dreniku, in okrajnemu opravniku g. Anton Mozarji v Ratečah, izreči hvalo za poravnanje nesreče — in priporočati moram „Peštansko zavarovalno društvo“ prav živo.

V Ratečah meseca junija 1875.

Fr. Marol, župan Bostajnski.

Neža Santaj, pogorelka.